

De weg van het midden Rohit Mehta

Rohit Mehta schreef boeken en artikelen over theosofie en meditatie en gaf wereldwijd lezingen. In het Nederlands verschenen *Zoek naar de Weg*, over *Licht op het Pad* en *De Scheppende Stilte* over *De Stem van de Stilte* (UTVN Lotusreeks 1).

Dit artikel is een bewerkte samenvatting van een voordacht voor de conventie in Adyar in december 1956.

Eén van de meest verbijsterende problemen waarmee de mens wordt geconfronteerd, is te weten hoe hij moet handelen in de zich steeds wijzigende omstandigheden van het leven. De dynamiek van het leven maakt het vraagstuk van de juiste handeling zoveel moeilijker, omdat er in een toestand van overgang nergens enige zekerheid te vinden is. Als de mens zijn ongelukkige toestand echter niet wil laten voortduren, zal hij het geheim van juist handelen moeten kennen ...

De 'weg van het midden'

Om de aard van de 'weg van het midden' te kunnen begrijpen, moet men zich terdege rekenschap geven van het pad der uitersten en van alles wat dit inhoudt ... Het denken werkt in de sfeer van tegenstellingen; de hele structuur van kennis is opgebouwd uit processen van vergelijking en tegenstelling. Hiervoor moet het een norm of maatstaf aanhouden, met andere woorden: het moet een vast punt hebben, waaromheen het de schemata van kennis kan construeren. Dit is zijn ideatie, zijn ideaalmodel, waarmee het kan beoordelen en waarderen. Datgene wat met deze norm overeenkomt noemt men goed en wat er niet in past is fout, of slecht ...

Bewustzijnsontwikkeling door conflicten

Elke wijziging in het bewustzijn, elke verandering van denken is een beweging in de sfeer van tegenstellingen. Deze beweging van de ene tegenstelling, of het ene uiterste, naar een andere is het proces waardoor het bewustzijn groeit en ontwikkelt. Dit ontwikkelingsproces is eindeloos, want elk bereikt eindpunt vormt op zijn beurt weer een beginpunt van waaruit een nieuw ontwikkelingsproces aanvangt. These en antithese, stelling en tegenstelling, zijn de beide polen in het denken. Zelfs wanneer een synthese is bereikt, wordt die ook weer een stelling die zijn eigen tegenstelling oproept. Het proces van bewustzijnsontwikkeling houdt zo in wezen een conflict van tegenstellingen in. Om dit duidelijk in te zien is het echter noodzakelijk om alle aspecten en eigenschappen van die tegenstellingen met betrekking tot een bepaald probleem of een situatie terdege te onderzoeken. Het denkvermogen schept onveranderlijk tegenstellingen met betrekking tot elk vraagstuk

waarmee het geconfronteerd wordt. Hoe scherper het verstand, des te scherper formuleert het de tegenstellingen. Op de achtergrond van dit formuleren van tegenstellingen staat de kracht van de rede en de volle energie van het bewustzijn waardoor de ontwikkeling van de rede wordt gestimuleerd. Het formuleren van de tegenstellingen en het naspeuren van de consequenties is de laatste fase van het denkproces met betrekking tot elk nieuw vraagstuk of elke nieuwe situatie.

De details en het geheel

In de wijsbegeerte van de hindoes worden tijd, ruimte en oorzakelijkheid als de grootste hinderpalen beschouwd. Deze staan het menselijk bewustzijn in de weg en zijn een beletsel om een geestelijke visie op het levensgebeuren te verwerven. Weliswaar zijn tijd en ruimte op zichzelf in het geheel geen belemmering, maar het is door het redeneren in oorzaak en gevolg of door de motivering dat zij een tegenstrevende weerstand worden. De activiteit van het denken in categorieën van tijd en ruimte veroorzaakt een wereld van conflicten en tegenstellingen wanneer de oorzakelijke redenering of motivering daarbij in het spel komt. Als men echter de motieven kan loslaten, wordt het bewustzijn weer klaar en helder. Dan vormen de wijzigingen in het denken of bewustzijn geen oorzaken. Beweging zonder oorzakelijkheid is een beweging in het stille bewustzijn, niet van het bewustzijn ... De zuivere essentie van het bewustzijn is juist die toestand die het 'pad van het midden' kenmerkt: een toestand waarbij het denkvermogen 'de stroom is ingegaan' en geen toevlucht meer zoekt op de één of andere oever. Wanneer het de stroom is ingegaan, zijn er geen centra van weerstand meer ...

Wanneer het denken eenmaal een blik heeft opgevangen van het universele, als een visioen, dan zal het allerlei details in de juiste verhouding kunnen zien. De delen zijn dan niet met elkaar in tegenspraak, omdat zij alle tezamen het universele zijn. Aan de delen die betekenis te geven welke zij in het universele hebben, dat is het 'pad van het midden' te bewandelen. Dat is het geheim van de juiste daad of handeling.

Uit: *Theosophy in Action*, maart 1957, volume XVII, no 1.
Vertaling: A.M.I.

Overleden TVN leden

Op 9 april 2015 is overleden mevrouw H.G.C. Olderiks-Melsert uit Amersfoort. Zij was 84 jaar en lid sinds 2013.

Op 23 april 2015 is overleden mevrouw S. van Langeveld - van Nieuwenhuijse uit Drachten. Zij was 88 jaar en lid sinds 1985.

Moge onze liefde en dankbaarheid hen begeleiden op hun verdere zielereis.